

Het prepareren van caviteiten voor goudvullingen.^{†)}

Bij de operatieve bestrijding van caries is het niet alleen de kwestie het zieke tandweefsel te verwijderen en het defect door een vulling te herstellen, maar de vraag rijst ook daarbij: aan welke eischen moet zulk eene vulling voldoen?

Bekende mannen, die leering getrokken hebben uit hunne uitgebreide ervaring, hebben verschijnselen waargenomen, die steeds terugkeeren na behandelingen, met allen zorg verricht. Op grond der waarnemingen dier verschijnselen, dier onvolmaaktheden, hebben zij aangetoond, dat niet alleen aan eene vulling op zich zelf zekere eischen gesteld moeten worden (als: dichtheid, hardheid enz.), maar, dat eene positieve hulp niet verleend is, wanneer niet gelet wordt op de uitgebreidheid van het oppervlak, de ligging der grenzen. Naast eene approximale vulling b. v. treedt caries gemakkelijk weër op. Hoe dat te voorkomen? Het antwoord luidt: extension for prevention! de leuze van Black. Het is eene groote verdienste van C. N. Johnson, dat hij een boek over dit onderwerp heeft geschreven met dit beginsel tot grondslag. Bovendien komt hem lof toe over de wijze, waarop hij aan dit systeem publiciteit heeft gegeven.

Ik verzoek U dan ook, in mijn optreden hier slechts eene poging te zien om U aan te sporen met Johnson's

^{†)} Voordracht, gehouden in de vergadering der Nederlandsche Tandmeesters-Vereeniging van den 12den Dec. 1903.

„Principles and Practice of filling teeth” kennis te maken. Deze methode heeft ook tegenstanders gevonden, doch ik geloof, dat de voorstanders dezen verreweg in aantal overtreffen. Het uitlokken van ernstige kritiek kan op zichzelf reeds een groot nut zijn. Ongetwijfeld zullen velen het nuttiger vinden te aanschouwen, hoe eene methode wordt toegepast, dan eene voordracht aan te hooren; doch ik geloof, dat eene beschrijving en verdediging ervan beter Uwe belangstelling kan gaande houden, dan de waarneming, hoe ik eene caviteit zou prepareren en vullen. Ter vergoeding van de demonstratie der praktische bewerkingen ben ik door de groote bereidwilligheid van een paar mijner patienten in staat gesteld U morgen de resultaten te toonen van mijn streven in die richting. Let wel, dat ik voorop stel, dat eventuele onvolmaaktheden daarbij niet mogen dienen als bewijzen tegen de methode; zij spreken slechts van gebreken in mijne bekwaamheid. Dat kon mij echter niet verhinderen om dit onderwerp te behandelen, toen Uw Bestuur mij de eer aandeed mij uit te noodigen een werkzaam aandeel te nemen in deze vergadering.

En nu weêr ter zake.

Hoe komt het, dat caries dikwijls weêr optreedt naast eene vulling? Antwoordt: gebrek aan reinheid.

Herinnert U die kleine proximale caviteit. Wordt zij opgevuld zonder meer, dan zal, indien spijsresten zich daar vastzetten, zooals te voren, na langeren of korteren tijd de sonde weer onheil kunnen opsporen. Wij hebben de ziekte wel hersteld, maar wij hebben het orgaan overigens in dezelfde conditie gelaten. Daarom wordt ons geleerd bij het eerste optreden reeds de grenzen der vulling zoodanig te leggen, dat de ontbindingsproducten der spijsresten dat vlak niet meer kunnen aantasten; de vulling breidt zich dan zoodanig uit, dat de gingivale rand onder het tandvleesch

het tegenovergestelde contactpunt voorbij reikt en de labiale en linguale randen zoover naar deze richtingen gelegd zijn, dat lippen en tong ze schoon houden.

Wij zijn dikwijls genoodzaakt op de kauwvlakte binnen betrekkelijk korten tijd eene fissuur met eene tweede of derde vulling te voorzien. Dat geeft later veelal de overtuiging, dat het zaak is de geheele fissuur maar direct onderhanden te nemen, zoodra de sonde ergens kan binnen dringen.

Evenmin zijn wij bijzonder verrast, als wij de punt van een instrument zien verdwijnen in eene groeve bij het tandvleesch naast een labiale of linguale vulling; het ware hier beter geweest die vulling zoodanige uitbreiding te geven, dat het tandvleesch den gingivalen rand geheel bedekte.

Naast deze verkregen defecten komen ook aangeboren vormen voor: de hypoplasieën van het glazuur, de groeven op de tongvlakte der snijtanden en wangzijde der molaren, waarbij het niet noodig is dergelijke maatregelen te nemen. Als wij deze kuiltjes of spleten opvullen, dan is gewoonlijk het gevaar voor recidive uitgesloten: lippen, wang en tong houden het betreffende vlak schoon. Zoo behoeven ook proximale caviteiten, waarnaast de buurtand afwezig is, geen „extension for prevention”, evenmin als dergelijke caviteiten bij personen, die den middelbaren leeftijd gepasseerd zijn en bij wie vullen zelden noodzakelijk is geweest. Op hooger leeftijd komt het voor, dat eene oppervlakkige, proximale caviteit is ontstaan en daar zijn wij dikwijls in staat eene goede vulling te maken zonder de bovengenoemde eischen, doordat de tandvleesch-papil teruggetrokken is en er zodoende voldoende ruimte ontstaat voor den toegang der instrumenten. Verder is in vele gevallen het verwoestingsproces zoo ver gegaan, dat het niet meer mogelijk is eene typische caviteit te prepareren,

doch hierbij geldt, zooals overal, waar wij bezwaren ontmoeten, die ons van den genoemden weg afleiden: make the best of it. Wij hebben nu eene verdeling gemaakt in verkregen en aangeboren defecten, doch kunnen de caviteiten ook onderscheiden in enkelvoudige, die zich beperken tot ééne vlakke, en samengestelde, die overgaan op eene andere. Approximale caviteiten bij molaren en praemolaren moeten dikwijls van het kauwvlak uit worden geopend: 1°. om toegang te verkrijgen en 2°. omdat het kauwvlak te zeer ondermijnd is. In die gevallen zal het meestal raadzaam zijn deze caviteiten te vereenigen met die, welke gelijktijdig op het kauwvlak voorkomen, of zelfs, door de fissuur op het kauwvlak, ook als zij niet carieus is, den tand uit te boren, waardoor eene samengestelde caviteit gevormd is en wij in staat gesteld zijn het proximale vlak naar behooren te vullen. Diepe fissuren boren wij ruim uit, zoodat de vulling goed afgewerkt en het vlak gemakkelijk schoon gehouden kan worden. Bestaat er tusschen twee fissuren eene voldoende sterke brug van tandweefsel, dan worden deze gesepareerd gevuld, in het tegenovergestelde geval vereenigd.

Er is op gewezen, dat, behoudens de genoemde uitzonderingen, een verkregen defect zóóver uitgeboord wordt, dat de grenzen der vullingen voor uitbreiding der caries zooveel mogelijk gevrijwaard worden door ze bloot te stellen aan de wrijving van lippen, tong, wang en borstel. Verder wordt de caviteit zóó geprepareerd, dat alle wanden vlak zijn en de vulling in situ blijft door de richtingen der wanden ten opzichte van elkaâr (soms tijds maken wij gebruik van cement om hiertoe te kunnen geraken). Het zal dus noodig zijn, dat de toegang kleiner is dan de bodem. In eene samengestelde caviteit kan het dikwijls noodig of wenschelijk zijn op het snij- of kauwvlak een „step” te

boren ter verhooging der soliditeit. Bij het prepareren der glazuurranden dient er op gelet te worden, dat de prismen zóó worden afgesneden, dat de omtrek aan den buiten-glazuurrand grooter is dan die langs het tandbeen, en dat de eerste met het buitenvlak van den tand eene scherpe lijn vormt, terwijl de overgang naar het tandbeen afgerond is.

(Nadere aanduiding met behulp van teekeningen.)

AANHANGSEL.

Wij zorgen bij het afwerken der vulling er voor :

- 1°. dat de vorm van den tand er door wordt hersteld ;
- 2°. dat de randen nauwkeurig aansluiten en geen overvloed of gebrek aan materiaal vertoonen, en
- 3°. dat de vulling een zoo glad mogelijk oppervlak heeft.

De eerste eisch richt zich dus bij proximale vullingen op het contactpunt, dat zich zeer dicht bevindt bij den overgang van het proximale en de kauwvlakte. Daarbij moeten wij in 't oog houden, dat dit zoo klein mogelijk wordt en in de onderkaak ongeveer onder de lijn, die over het midden der molaren en praemolaren loopt, in de bovenkaak buiten die lijn ligt. Vergeten wij dan ook niet, dat het distale vlak min of meer bol, terwijl het mesiale daarentegen afgeplat is.

Gewoonlijk zal separeeren hierbij noodig zijn geweest, en wij verkrijgen de vereischte ruimte het best door langzaam werkende kracht; b.v. van gewast linnen band of stijfopgerolde watten. Aanbeveling verdient ook eene proximale caviteit eerst gedeeltelijk te prepareren en daarna met eene overmaat van gutta-percha te vullen, zoodat de antagonist het werk verricht. Herhaling kan noodzakelijk zijn.

Om den overvloed van goud af te slijpen bedienen wij

ons van smalle strips en kleine papierschijven, die, om gevaar te vermijden voor den rubberdam en den interdentalen papil; met vaseline kunnen worden bestreken, waardoor tevens het afgeslepen goud verzameld wordt.

Het masticale vlak wordt met boren en steentjes afgewerkt, nadat het verband is afgenomen. In vele gevallen wordt hierbij liever van den heuvel van den antagonist iets afgeslepen, inplaats van de vulling te diep uit te slijpen, waardoor haar weêrstandsvermogen vermindert en gevaar voor splijten van den tand (vooral, wanneer het een praemolaar betreft) tot zekere hoogte wordt voorkomen. De vulling moet op het kauwvlak onder zulk eene helling liggen, dat de antagonist hare positie eer waarborgt dan het uitbijten mogelijk maakt; het contactpunt zal daardoor wel eens wat dichter naar het tandvleesch worden verplaatst.

Het polijsten behoeft geen nadere beschrijving.
